

КРЮКОВ Федір Дмитрович (Крюков Фёдор Дмитриевич; 02(14). 02. 1870, станиця Глазуновська, нині Волгогр. обл., РФ — 04. 03. 1920, станиця Новокорсунська, нині Краснодар. краю, РФ) — російський письменник і громадський діяч. Закін. С.-Петербур. істор.-філол. інститут (1892). У студент. роки товаришував з **В. Боцяновським**. Учителював в Орлов. гімназії (РФ, 1893–1905). Був депутатом Держ. думи 1-го скликання. За протест проти розгону Думи та за участь в організації нар.-соціаліст. (труд.) партії відбував ув'язнення. Від 1912 — ред. та зав. літ-ри і мистецтва ж. «Русское богатство» (С.-Петербург). Під час 1-ї світової війни — військ. кор., зокрема у листопаді 1915 — лютому 1916 — на Галиц. фронті, 1918–20 — ред. г. «Донские ведомости».

Осн. тема творчості К. — життя й побут донського козацтва, тому його вважають одним із кращих письменників, який всебічно висвітлював ці самобутні відносини, засн. на демократ. засадах, повазі до старших, а також психологію, звичаї та традиції, фольклор донських козаків. Тонко передавав особливості розмов. мови, м'який гумор, епічні розповіді. Показав, що консе-

рватизм і суворість у дотриманні сімей. звичаїв та побут. моралі часто призводять до трагедій. У зб. оповідань і повістей «Казацкие мотивы» (Москва, 1907; 1993) показано тягар цар. доби, руйнування і занепад козац. укладу, рев. події 1905–07. Життю учительства, духовництва, чиновництва та військових присвяч. оповідання «Картинки школьной жизни» (Москва, 1905; 2012), «Из дневника учителя Васюхина» (С.-Петербург, 1907), нарис «Без огня» («Русское богатство», 1912, № 12) тощо. В окремих творах звертався до укр. тематики, зокрема у нарисах про мандрівки у Київ («Мельком» // «Речь», 1911, 22 июня — 22 июля) та шахтар. с-ща на Донбасі («Среди углекопов» // там само, 1912, 15 июля — 19 августа). Його творчість високо оцінював **В. Короленко**. Виступав також як літ. критик. У 1970-і рр. висунуто версію про те, що К. був справж. автором тексту роману «Тихий Дон», який потім використав М. Шолохов.

Основні твори

Рассказы. Т. 1. 1914; Рассказы. Публицистика. 1990; Родимый край: Рассказы, очерки. 2007; Православный мир старой России. 2012; Эпоха Столыпина. Революция 1905 года в России и на Дону. 2012; На Германской войне. На фронте и в тылу. 2013 (усі – Москва).

Рекомендована література

1. Проскурин В. К характеристике творчества и личности Ф. Д. Крюкова // Рус. лит.-ра. 1966. № 4;
2. Смирнова Е. А. Проза Ф. Д. Крюкова в публицистическом контексте «Русского богатства». Волгоград, 2004;
3. Малюкова Л. Н. «И покатылся с грохотом обвал...»: Судьба и творчество Ф. Д. Крюкова. Ростов-на-Дону, 2007;
4. Карасев А., Фролов И. Автор «Тихого Дона» будет найден! // РР. 2009, 9 окт.

І. Д. Бажинов

Бібліографічний опис:

Крюков Федір Дмитрович / І. Д. Бажинов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-447>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).